

Statsbygg

Biskop Gunnerus' gate 6
0155 Oslo
postmottak@statsbygg.no

Dato: 19.04.2024

Referanse:

Saksbehandler:

Theodor Geelmuyden

Saksnummer:

Museumsbygningen for De Samiske Samlinger i Karasjok

Fortidsminneforeningen Finnmark avdeling har protestert mot rivning av museumsbygningen for De Samiske Samlinger i Karasjok. Finnmark avdeling framholder at Statsbygg må utrede det alternativet som de selv gikk inn for i mulighetsstudien i 2019: Å bevare nåværende bygg og oppføre et tilbygg.

Fortidsminneforeningens antikvariske utvalg støtter Finnmark avdeling fullt ut i denne vurderingen.

Fortidsminneforeningen har satt denne kulturminnefaglige ekspertgruppen til å se på saken og vurdere faktorene.

Saken:

Sametinget har vedtatt rivning av museumsbygningen for De Samiske Samlinger i Karasjok og ønsker et nybygg. Det er bevilget 5 mill. i statsbudsjettet for videre planlegging av bygget, som skal romme både den kulturhistoriske samlingen og kunstsamlingen på Sámiid Vuorká-Dávvara. Sametingets kulturvern avdeling går imot rivning og legger vekt på at bygningen har høy autentisitet - Iver Jåks kunst preger bygningen og er en sammenvevd del av arkitekturen.

Arkitekturen:

Museumsbygningen er et senmodernistisk / brutalistisk bygg i armert betong fra 1972, og er et godt eksempel på arkitekturen fra denne epoken. Det ble tegnet av to Tromsø-baserte arkitekter i nært samarbeid med den samiske kunstneren Iver Jåks (1932-2007). De Samiske Samlinger ble etablert i 1972, som den første samiske kulturinstitusjonen i Norge, og er den største museale samlingen som representerer samisk kulturhistorie i Norge med over 5000 gjenstander.

Museet består av en hovedbygning med utstillinger og magasiner samt friluftsmuseum. I interiøret kommer det samiske tydelig frem i relieff, dørhåndtak og trapperekker. Plassbygde montre ble supplert med utstillingskonstruksjoner tegnet av Iver Jåks, og bygget opp i samarbeid med håndverker Jon Ole Andersen. Bygning og utstillingsinventar danner en helhet, som har en identitetsskapende verdi.

Verdier:

Statsbygg gjennomførte i 2019 en mulighetsstudie, på oppdrag fra Sametinget, som omfattet vurdering av nybygg sammenlignet med rehabilitering/tilbygg av eksisterende bygningsmasse. Statsbygg konkluderte i denne utredningen med at bygningen er i fredningsklasse, og videre at: «Det eksisterende bygget har vesentlige verneverdier både med arkitektoniske kvaliteter og med symbolske verdier knyttet til samisk historie og identitetsbygging. Bygget fremstår nedslitt og tekniske anlegg mangler eller er defekte, men tilstandsvurderinger viser at hovedkonstruksjoner er i god stand. Foreløpige vurderinger tilsier at renovering med tilbygg vil være et realistisk alternativ.

Mulighetsstudien: <https://sametinget.no/f/p1/i8c674f58-063b-4bcf-9f6d-c87c4dfab794/mulighetsstudie-for-ridudouttarmuseat-rdm-1.pdf>

Leserinnlegg i Nordnorsk Debatt fra 9.6.22: «Sametinget – en kulturvandalist?», <https://www.nordnorskdebatt.no/sametinget-en-kulturvandalist/o/5-124-184636>.

Foreningens innspill:

Hovedproblemet nå er at den lenge planlagte, og viktige, overføringen av samiske gjenstander fra Norsk Folkemuseum ikke har vært mulig å gjennomføre, fordi klimaet og plassforholdene i dagens bygg er for dårlig.

De som ønsker rivning/nybygg, ønsker å ta ut kunstelementer av Iver Jåks og innlemme dem i nybygget. Denne problemstillingen kan sammenlignes med Y-blokka. Den integrerte kunsten er skapt for bygget og kan ikke fjernes fra sin opprinnelige kontekst uten at vesentlige kulturminneverdier går tapt. Erfaringene fra Y-blokka, og den nasjonale og internasjonale motstanden planene skapte, bør danne et bakteppe for vurderingene i denne saken.

Det foreligger ingen kostnadsanalyser, så vidt vi kan se, verken for nybygg eller for noen av tilbyggsalternativene.

Vi mener bygningens autentisitet og verdier videreføres best ved fortsatt bruk som Samisk museum og gjennom hensynsfull oppgradering. Arkitektene som tegnet bygget la til rette for planlagte utvidelser i to retninger, og dette er gode alternativer, om man tar hensyn til andre kulturminner på området.

Manglende vedlikehold av bygningen kan ses på som negativt med tanke på forfall, men positivt fordi museet har gjennomgått lite endringer siden oppføringen.

Kilder:

- **De Samiske Samlinger. (u.å.). Forside: De Samiske Samlinger** Hentet 19.mars 2024 fra [Det samiske museet i Karasjok | RiddoDuottarMuseet \(rdm.no\)](https://www.riddoduottarMuseet.no)

Med vennlig hilsen

Trond Indahl og Mathilde Engum Rolland,
På vegne av Fortidsminneforeningens antikvariske utvalg

Kopi sendt til:

RiddoDuottarMuseat

Mari Boine geaidnu 17, 9730 Kárášjohka/Karasjok
post@rdm.no

Sámediggi – Sametinget

Postboks 3, 9735 Kárášjohka/Karasjok
samediggi@samediggi.no

Kultur- og likestillingsdepartementet

Grubbegata 1, 0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Riksantikvaren

Dronningens gate 13, 0152 Oslo
postmottak@ra.no

Finmark fylkeskommune / Finnmárkku fylkkagielda / Finmarkun fylkinkomuuni

Postboks 701, 9815 Vadsø
postmottak@ffk.no

Ságat

Laatasveien 60, 9700 Lakselv/Leavdnja
avisa@sagat.no

Ávvir

redaksjonen@avvir.no

NRK Sápmi

Mari Boine geaidnu 12, 9730 Kárášjohka/Karasjok
dlsamivaktsjef@nrk.no

Fortidsminneforeningen | Dronningens gate 11 | N-0152 Oslo | T: +47 23 31 70 70 | post@fortidsminneforeningen.no
| Org. nr: NO 970 167 994 MVA